

Marek Filas

Kombinat Koksochemiczny „Zabrze” SA

POZYSKIWANIE INFORMACJI WTÓRNEJ O RYNKACH ZAGRANICZNYCH ZA POMOCĄ BADAŃ WITRYN INTERNETOWYCH WYDZIAŁÓW EKONOMICZNO- -HANDLOWYCH AMBASAD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Rozwój technologii informacyjnych zapoczątkował rewolucyjne zmiany w prowadzeniu biznesu na całym świecie. Technologie te weszły już z powodzeniem do codziennego użytku. Jednocześnie rosnąca konkurencja na większości rynków wymusza podejmowanie decyzji w krótkim czasie, do czego niezbędny jest dostęp do informacji o każdej porze i z dowolnego miejsca. Informacja staje się podstawową wartością współczesnej gospodarki. Medium, które najlepiej odpowiada na te potrzeby, jest niewątpliwie Internet [4, s. 42]. Dostęp do Internetu zapewniają różne przenośne urządzenia, takie jak laptopy, palmtopy czy telefony komórkowe. Z każdego miejsca na świecie można przejrzeć interesujące witryny internetowe, bazy danych czy zbiory bibliotek. Ma to szczególnie duże znaczenie dla menedżerów, których przedsiębiorstwa działają na wielu rynkach, a ich tryb pracy charakteryzuje się częstymi wyjazdami służbowymi. Stały dostęp do informacji ze wszystkich rynków, pozwala im szybko reagować i podejmować niezbędne decyzje.

Źródłem danych wtórnych w Internecie są witryny WWW przedsiębiorstw, organów administracji rządowej, samorządów lokalnych, samorządów gospodarczych, szkół wyższych, instytutów naukowych, agencji badania rynku, urzędów statystycznych itp. Cennym źródłem informacji mogą być bazy danych, serwisy informacyjne, wydania *on-line* różnorodnych czasopism [1, s. 82] oraz archiwa forów dyskusyjnych. Spośród internetowych wtórnych źródeł informacji przedsiębiorstwa najczęściej wykorzystują strony internetowe firm konkurencyjnych, a w drugiej kolejności artykuły z czasopism, dostępne z ich witryn internetowych. Natomiast najrzadziej korzystają z archiwów grup dyskusyjnych i opracowań/raportów firm badawczych [3, s. 98]. Wśród zalet tego typu pozyskiwania

informacji wtórnej wymienia się: ogromny i stale powiększający się zasób danych na każdy temat, pokonywanie barier przestrzennych (dzięki czemu można dotrzeć do każdego źródła bez względu na jego geograficzną lokalizację), możliwość zbierania danych o każdej porze dnia i nocy, w dni powszednie oraz w święta, oszczędność czasu, łatwość dostępu do danych dzięki wygodnemu oprogramowaniu, niski koszt pozyskiwania danych. Wśród wad należy wymienić przede wszystkim nieaktualność oraz niepewną jakość tych danych, jak również to, że informacje z poszczególnych krajów są w różnych językach [1, s. 82].

Istotnym zadaniem badawczym staje się w coraz większym stopniu selekcja i weryfikacja obfitości danych uzyskiwanych dzięki Internetowi [5, s. 9]. Opracowano wiele strategii szukania w World Wide Web; zaznajomienie się przynajmniej z jedną z nich może zagwarantować sukces poszukiwań. Nie ma natomiast żadnego algorytmu pomagającego badaczowi ocenić wiarygodność (jakość) informacji zawartej na witrynie. On sam musi zakwalifikować ją jako wiarygodną lub nie. B. Bednarek-Michalska w „Elektronicznym biuletynie informacyjnym bibliotekarzy” wymienia następujące kryteria oceny stron internetowych, według H. Clausen:

- 1) struktura i wygląd stron (organizacja treści, racjonalne użycie grafiki),
- 2) jakość informacji (instytucja sprawcza, aktualizacja, poprawność, ilość informacji),
- 3) linki i nawigacja (adnotacje, liczba odsyłaczy, łatwość wertowania)
- 4) wrażenie estetyczne (kolory, czcionki, format),
- 5) miscellanea (pomoc, użytkownik),
- 6) ogólne (oryginalność, przyjazność serwisu) [2].

Stosowanie się do tych kryteriów, zwłaszcza kryterium instytucji sprawczej, powoduje, że w pierwszej kolejności informacji wtórnej powinno szukać się na witrynach administrowanych przez instytucje posiadające autorytet. Do takich niewątpliwie można zaliczyć jednostki rządowe.

Informacje na temat rynków zagranicznych można podzielić na kilka grup:

- 1) informacje ogólne dotyczące rynku, tzn. informacje demograficzne, prawne, ekonomiczne, polityczne,
- 2) informacje bieżące, dotyczące wskaźników gospodarczych i makroekonomicznych, tzn. wskaźnik inflacji, dynamika importu i eksportu, kursy walut itp.,
- 3) informacje branżowe, tzn. informacje o stanie danej branży na poszczególnych rynkach, wielkość produkcji (obrotów), technologia, substytuty, nowe inwestycje, dostawcy, odbiorcy itp.,
- 4) informacje szczegółowe dotyczące konkurentów lub poszczególnych firm, będących w kręgu zainteresowań przedsiębiorców, tzn. plany rozwojowe firm, strategie sprzedaży, inwestycje, wielkość produkcji, sprzedaży, wyniki ekonomiczno-finansowe, decydenci itp.,
- 5) pozostałe informacje, np. informacje o targach w poszczególnych krajach, wystawach narodowych i inne.

Wśród witryn jednostek rządowych, zawierających informacje ogólne i bieżące o rynkach zagranicznych, na szczególną uwagę zasługują strony wydziałów ekonomiczno-handlowych ambasad RP, ponieważ prowadzą je pracownicy ambasad, którzy znajdują się na tych rynkach, witryny są prowadzone w języku polskim, a przede wszystkim są to strony bezpłatne. Adresy internetowe wydziałów w ambasadach europejskich zostały przedstawione w tab. 1.

Tabela 1. Adresy witryn wydziałów ekonomiczno-handlowych w Europie

WEH	Adres strony internetowej	E-mail
Armenia	-	polemb@arminco.com*
Austria	http://www.handelsratpolen.at	info@handelsratpolen.at
Belgia	http://www.poleconomie.be	info@poleconomie.be
Białoruś	http://www.embassypoland.nsys.by/wehintro.php	weh@nsys.by
Bośnia i Hercegowina	-	amsar@bih.net.ba*
Bułgaria	http://www.brhplsofia.bsbg.net	brh_pl_sofia@bsbg.net
Chorwacja	http://www.wehzagreb.com.hr/	weh.zagreb@zg.htnet.hr
Cypr	http://www.wehcypr.org.cy/	wans@cytanet.com.cy
Czechy	http://www.weh.cz	weh@weh.cz
Dania	http://www.polcom.dk	polcom@polcom.dk
Estonia	http://www.poola.ee	poola@poola.ee
Finlandia	http://www.embassyofpoland.fi	weh.helsinki@kolumbus.fi
Francja	http://www.eco.amb-pologne.fr	info@eco.amb-pologne.fr
Grecja	http://www.wehateny.gr/	wehateny@ath.forthnet.gr
Gruzja	-	ambpolgruzja@access.sanet.ge*
Hiszpania	http://www.polonia.es/x.php/1,6/Wydz.Ekonomiczno-Handlowy.html	comercial@polonia.es
Holandia	http://www.wehhaga.nl	weh@wehhaga.nl
Irlandia	http://www.dublin.polishembassy.ie/	commercialoffice@dublin.polishembassy.ie
Izrael	http://www.polemb.org/economic.htm	brhtlv@inter.net.il
Litwa	http://www.weh-wilno.lt/index.asp	info@weh-wilno.lt
Łotwa	http://www.poltrade.lv	weh@poltrade.lv
Macedonia	-	ambpol@unet.com.mk*
Mołdowa	http://www.polonia.md	weh@polonia.md
Niemcy	http://www.wirtschaft-polen.de/	info@wirtschaft-polen.de

Norwegia	http://www.wehoslo.com/	tradepol@broadpark.no
Portugalia	http://www.negociosnapolonia.com	np30rb@mail.telepac.pt
Rosja	http://www.polweh.ru/	poland@polweh.ru
Rumunia	http://www.polonia.ro	weh@pol.ro
Serbia i Czarnogóra	-	wehfrj@Eunet.yu
Słowacja	http://www.weh.polamb.sk/	weh@polamb.sk
Słowenia	http://www.pl-brh.si	pl-brh@pl-brh.si
Szwajcaria	http://www.weh-pl-bern.ch/	postmaster@weh-pl-bern.ch
Szwecja	http://www.polcommerce.com/	info@polcommerce.com
Turcja	http://www.polonya.org.tr/weh/	weh.ankara@superonline.com
Ukraina	http://users.adamant.net/~wehamb/	wehamb@ukrnet.net
Unia Euro- pejska	http://www.polrepeu.be/ pl_sec_com.html	malgorzata.mika-bryska@polrepeu.be
Węgry	http://www.ambpl-weh.hu/	ambpl-weh@axelero.hu
Wielka Brytania	http://www.polishemb-trade.co.uk	weh@polishemb-trade.co.uk
Włochy	http://www.infopolonia.it/indexpl.html	info@infopolonia.it

* E-mail do ambasady.

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn ambasad RP, korespondencji z ambasadami oraz www.ms.gov.pl i www.eksporter.gov.pl.

Do zadań wydziałów ekonomiczno-handlowych (WEH) należą m.in.: udostępnianie baz danych importerów i eksporterów, udzielanie informacji o izbach przemysłowo-handlowych, zreszczeniach producentów, związkach branżowych i o imprezach targowych, pomoc w organizowaniu wspólnych wystąpień targowych polskich przedsiębiorstw z danej branży, uzyskiwanie lub pośredniczenie w uzyskiwaniu opinii handlowych o przyszłych partnerach firm polskich, w miarę możliwości udzielanie odpowiedzi na indywidualne, szczegółowe pytania polskich podmiotów gospodarczych. Udostępnianie informacji na witrynie internetowej WEH jest jednym ze sposobów realizacji zadań przed nim postawionych. Witryna WEH austriackiego zawiera wszystkie informacje, których udostępnianie jest zadaniem WEH, tzn. informacje o rynku i gospodarce oraz praktyczny poradnik dla eksporterów, w tym analizy niektórych branż, szczegółowe dane dotyczące stowarzyszeń branżowych w Austrii oraz informacje o targach i wystawach w Austrii. Elementem wyróżniającym stronę internetową WEH białoruskiego jest bardzo obszerny przewodnik po białoruskich witrynach internetowych, zawierający adresy witryn rządowych, wyszukiwarek, portali, stron biznesowych i samorządowych. WEH bułgarski na swojej witrynie oferuje kwartalnik „Biuletyn Ekonomiczny” – w postaci pliku do ściągnięcia na swój komputer –

zawierający kwartalną ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej w Bułgarii. Znajduje się tu również bank ofert firm bułgarskich. WEH chorwacki zawiera informacje na temat rynku i gospodarki chorwackiej oraz Bośni i Hercegowiny (z powodu braku WEH przy ambasadzie w Bośni). Są informacje o targach oraz oferty współpracy. Z witryny WEH czeskiego wszystkie informacje są w postaci spakowanych plików do ściągnięcia na własny komputer, do studiowania *off-line*. Strona WEH duńskiego zamieszcza linki do witryn stowarzyszeń branżowych na terenie Danii. Strona WEH przy ambasadzie RP w Estonii prezentuje również aktualności związane ze współpracą regionalną. Witryna WEH fińskiego zawiera linki do baz danych, m.in. do bazy danych fińskich instytucji; baza ta obejmuje adresy, numery telefonów i faksów do wszystkich najważniejszych fińskich instytucji, w tym ministerstw, agend rządowych, związków branżowych, agencji i izb handlowych, także adresy e-mailowe osób odpowiedzialnych za kontakt oraz adresy stron internetowych. Witryna WEH ambasady holenderskiej jest przejrzysta, prosta i zawiera wszystkie niezbędne informacje o tym rynku. WEH irlandzki zamieszcza na witrynie świetnie ułożoną bazę danych, podzieloną tematycznie na rozdziały dotyczące aktywności firm na rynku irlandzkim, dane teleadresowe ministerstw, banków, izb przemysłowo-handlowe, stowarzyszeń branżowych działających na terenie Irlandii oraz odnośniki branżowe. Strona WEH izraelskiego odstaje od wysokiego poziomu pozostałych witryn, zawiera mało informacji, a jej interfejs jest mało czytelny. Stronę WEH przy ambasadzie RFN wyróżnia wydawany 2-3 razy w miesiącu biuletyn, opisujący najważniejsze wydarzenia gospodarcze w Niemczech i w Unii Europejskiej. Na stronie jest sondaż oraz forum na temat wyglądu i zawartości witryny. Witryna WEH norweskiego stanowi niechlubny wyjątek, żadnych informacji o rynku, żadnych informacji o gospodarce, informacja o targach to link do strony anglojęzycznej. WEH rumuński podobnie jak WEH niemiecki zamieszcza na swojej witrynie wydawany na bieżąco biuletyn „Tygodniowy Przegląd Gospodarki Rumuńskiej”. Zaskoczeniem jest strona szwajcarskiego WEH, która w całości jest w języku... niemieckim, brak informacji o rynku, dane o gospodarce szcątkowe, o wymianie dwustronnej nieaktualne. Strona sprawia wrażenie stworzonej z myślą o obcokrajowcach pragnących zebrać informację o Polsce, a nie o Polakach chcących dotrzeć do informacji o Szwajcarii. Podobnie strona szwedzka; co prawda zawiera pewne elementy w języku polskim, ale od strony informacyjnej witryna prezentuje tylko w miarę aktualny informator o rynku szwedzkim, w postaci plików ściąganych na komputer, oraz osiem linków do witryn, które mają ułatwić działalność eksportową polskim przedsiębiorcom. Turecka witryna jest zupełnym przeciwieństwem dwóch poprzednich, dane są szczegółowe, jest nawet katalog firm tureckich pragnących nawiązać współpracę z firmami polskimi. Witryna Stałego Przedstawiciela RP przy UE prezentuje pełną listę wydziałów przedstawicielstwa, wraz z danymi kontaktowymi ekspertów. Poszukującym kontaktów gospodarczych w UE witryna udostępnia linki do głównych organizacji i stowarzyszeń gospo-

darczych w ramach współpracy z UE. Bardzo dobrze przygotowany jest dział (linki), w którym znajdują się adresy witryn instytucji państwowych w krajach europejskich. Bardzo dobra i szczegółowa pod względem informacyjnym strona WEH brytyjska, zawierająca porady dotyczące zwyczajów przedsiębiorców na tym rynku.

Reasumując, spośród 38 państw europejskich w 34 przy ambasadach RP działają wydziały ekonomiczno-handlowe (nie ma ich przy ambasadach w Armenii, w Bośni i Hercegowinie (informacje o tym rynku zamieszczone są na stronie WEH przy ambasadzie w Chorwacji), w Gruzji i w Macedonii. Wydział ekonomiczno-handlowy ambasady w Serbii i Czarnogórze nie posiada własnej witryny internetowej. Tylko dwie witryny WEH: ambasady w Norwegii i ambasady w Szwajcarii, nie zawierają praktycznie żadnych informacji o rynku. Mało informacji zawarto na stronach internetowych WEH Izraela i WEH Szwecji. Na pozostałych 29 witrynach internetowych WEH można znaleźć bardzo dużo interesujących informacji o rynkach – interesujących z punktu widzenia zarówno przedsiębiorcy, jak i osoby odpowiedzialnej za zbieranie informacji w firmie.

Charakterystyczną cechą większości witryn jest to, że prezentują one:

- informacje na temat kraju (często do ściągnięcia na komputer użytkownika),
- informacje na temat gospodarki kraju,
- informacje na temat współpracy dwustronnej,
- informacje na temat targów i wystaw,
- informacje o izbach przemysłowo-handlowych i stowarzyszeniach działających na terenie kraju,
- oferty handlowe i gospodarcze firm.

Niewątpliwą zaletą tych stron jest to, że są dostępne w języku polskim. Ich mankamentem jest w większości brak bieżących informacji o sytuacji gospodarczej na rynku, dostępne były one tylko na dwóch stronach internetowych: ambasady niemieckiej i ambasady rumuńskiej.

Uzupełnieniem informacji zawartych na witrynach WEH mogą być dane ze stron internetowych urzędów statystycznych, ministerstw w poszczególnych krajach, jak również banków centralnych. Należy wymienić także portal *eksporter.gov.pl*, administrowany przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy, zawierający również informacje o rynkach zagranicznych.

Podsumowując, należy stwierdzić ogromną przydatność informacji rynkowych udostępnianych na witrynach wydziałów ekonomiczno-handlowych ambasad RP. Udostępnianie ich w sieci powoduje, że można do nich dotrzeć o każdej porze i z każdego miejsca na świecie, co stanowi przewagę nad tradycyjnymi źródłami informacji wtórnej. Dla osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie informacji marketingowej bezcenne są również udostępniane tam dane stowarzyszeń branżowych, izb wymiany dwustronnej i innych organizacji, ponieważ to one posiadają informacje szczegółowe o branży i podmiotach w niej działających.

Literatura

- [1] Bajdak A., (red) *Internet w marketingu*, PWE, Warszawa 2003.
- [2] Bednarek-Michalska B., *Ocena jakości bibliotekarskich serwisów informacyjnych udostępnianych w Internecie*, <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/31/michalska.php>.
- [3] Mącik R., *Wykorzystanie Internetu w badaniach marketingowych*, UMCS, Lublin 2005.
- [4] Poznański P., *Portale korporacyjne*, „Marketing w Praktyce” 2002 nr 2.
- [5] Zeman-Miszewska E. (red.), *Wykorzystanie Internetu w badaniach marketingowych*, AE, Katowice 2005.

GATHERING SECONDARY INFORMATION ABOUT FOREIGN MARKETS WITH THE USE OF RESEARCH OF ECONOMIC AND COMMERCIAL SECTIONS OF POLISH EMBASSIES WEBSITES

Summary

The paper describes the way of gathering secondary information about foreign markets which is researching websites of economic and commercial sections of Polish embassies. The paper presents the advantage of these websites over the others, characterizes them paying attention to the information they contain and describes website addresses of economic and commercial section of Polish embassies in Europe.